

SÈRIE 1

L'examen consta de dues opcions diferenciades, cadascuna amb un text i cinc preguntes sobre el text. Les preguntes de cada opció tenen una estructura molt semblant. Hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre-les. Les pautes que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són òbviament fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa, i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

Primera pregunta

Explicar breument el contingut del text. [2 punts]

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement l'impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (60-100 paraules) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga explicació de tots els detalls del text. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en 60-100 paraules, no ha de comptar contra l'alumne el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne. I, per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne no es limiti a enunciar idees sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa del text.

Opció A) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'exposar, d'una forma o altra, les idees següents:

- (i) En aquest text s'explica com interpretar una analogia que s'ha presentat prèviament.
- (ii) Segons aquesta analogia la cova on hi ha els presoners correspon al món visible, el foc correspon al sol; sortir de la cova correspon a l'ascensió de l'ànima al món intel·ligible; el sol correspon a la idea del bé.
- (iii) La idea del bé és la que dona lloc a tot el que és bell o recte.
- (iv) Cal contemplar la idea del bé per actuar correctament.

Opció B) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'exposar, d'una forma o altra, les idees següents:

- (i) Quan les accions d'un individu el fan negligir un deure que té cap als altres (com pot ser el deure que té un policia quan està de servei) aleshores la seva actuació entra dins de l'àmbit del dret, i les lleis de la societat poden determinar que cal castigar-lo.
- (ii) Però si l'acció d'un individu no comporta ni deixar de complir algun deure que ell pugui tenir, ni fer un dany perceptible a altres, aleshores la seva acció està dins de l'àmbit de la llibertat, i les lleis no el poden castigar haver-la fet.

• L'avaluació de la pregunta s'ha de fer **de forma global**. L'alumne no té en absolut perquè fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera mínimament coherent les idees que s'indiquen.

Segona pregunta

Explicar el significat de termes o expressions. [1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què mostri la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

a) «ànima»: la part d'una persona que és immortal i on resideixen les seves funcions intel·lectuals.

b) «món visible»: la part de la realitat que percebem amb els sentits, i que es distingeix del món intel·ligible.

Opció B)

a) «infracció social»: acció que va en contra del que prescriuen les lleis d'una determinada societat.

b) «àmbit [del] dret»: aquella part de les accions dels individus que està regida per les lleis d'una determinada societat.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Tercera pregunta

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi.[3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre la afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que trobi la justificació i el paper que l'afirmació particular juga en el conjunt del pensament del filòsof. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A) La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- (i) La concepció metafísica de Plató, distinció entre el món sensible i el món intel·ligible.
- (ii) Característiques i estructura del món de les idees.
- (iii) Autèntic coneixement com coneixement de les idees
- (iv) El bé com a idea suprema. La dialèctica com a disciplina que a) requereix esforç i b) permet conèixer el bé.

Opció B) Si una resposta explica, d'una forma o altra, els següents punts amb certa correcció, ha de tenir la màxima puntuació:

- (i) Distinció entre l'àmbit de la llibertat (accions que no afecten als altres, si ells no volen) i l'àmbit del dret (accions que afecten de forma perceptible als altres)
- (ii) Els aspectes bàsics del liberalisme de Mill. Les lleis de la societat no poden intervenir en allò que cau en l'àmbit de la llibertat
- (iii) Raons de Mill per al seu liberalisme. Argument central: en general, cadascú sap millor el que li convé en allò que l'afecta només a ell, del que ho sabria la resta de la societat.
- (iv) Mill considera possibles objeccions a la seva postura que es basen en la idea que el que una persona fa, sempre, ni que sigui indirectament, afecta els altres.
- (v) Resposta de Mill a aquest tipus d'objecció: hi ha dues maneres en què les accions d'una persona poden afectar negativament els altres: (a) perquè es deixen de complir deures o es fa un dany directe a un altre, o (b) perquè es fa una activitat que els altres no aproven o no els agrada, i que els pot causar disgust, malgrat que es tracti d'una activitat que no cal que els afecti si ells no volen. En el cas (a) la llei hi pot intervenir, però en el cas (b) no pot.

Quarta pregunta

Comparar o relacionar un concepte o idea de l'autor amb un altre. [2 punts]

El concepte o idea de l'autor que cal comparar serà un concepte o idea que apareix en les lectures proposades, però no cal que aparegui en el text de l'examen. En qualsevol cas, serà un concepte o idea de l'autor que es relaciona directament amb algun dels problemes tractats en els textos seleccionats.

Cal tenir en compte:

- a) La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar.
- b) El contrast pertinent dels dos termes de la comparació.

En qualsevol cas: **l'alumne és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment de la comparació i després establir la comparació, o fer la caracterització de les dues postures de forma**

implícita en termes de les diferències mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles– i descriure l'altra per contrast. Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

Cinquena pregunta

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi. [2 punts]

Es tracta d'avaluar una tesi que estarà relacionada amb alguns dels problemes tractats per l'autor, però pot no estar directament vinculada amb la temàtica del text. En aquesta pregunta l'estudiant ha d'intentar justificar la seva postura a favor o en contra de la tesi tot fent-ne una valoració personal (la resposta pot també consistir a explicar, de forma raonada, per què de fet no està ni a favor ni en contra de la tesi).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'**argumentar** d'una **forma personal, clara i coherent** a favor o en contra de la tesi.

És important que l'estudiant no es limiti simplement a fer afirmacions, sinó que intenti proporcionar **raons** per justificar la postura que defensa.

D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte a l'hora d'avaluar aquesta pregunta, ni tampoc el fet que l'alumne ignori arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs:

- (a) El grau de comprensió que es demostrï de la tesi que s'ha de discutir.
- (b) La coherència de les raons que l'estudiant doni ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

En referència a l'opció (A): aquesta pregunta es pot respondre tenint la màxima puntuació sense fer cap referència directa a Plató. La pregunta és sobre si té sentit dir que hi ha entitats que existeixen tot i que no ho fan en el món físic. Ara bé: si un alumne esmenta alguns trets de la filosofia de Plató, i enfoca la seva resposta, per exemple, a criticar alguns dels aspectes de la concepció platònica del món de les idees, la resposta també pot tenir, és clar, la màxima puntuació; en aquest cas el que s'haurà de valorar, però, no és la descripció que l'alumne pugui fer d'allò que diu Plató, sinó si l'alumne explica de forma clara què és el que ell/a creu, i si argumenta de forma coherent a favor d'allò que ell/a vol defensar.

En referència a l'opció (B): com en tots els casos on la pregunta 5 tracta sobre qüestions morals o polítiques, cal insistir especialment que el corrector s'ha d'assegurar que la seva valoració de la resposta no es veu afectada per allò que ell creu sobre el tema. Cal valorar que l'alumne no faci simplement afirmacions, o es dediqui a repetir proclames, sinó que faci l'esforç d'intentar proporcionar arguments per la postura que vol defensar.